

ABDULLA ORIPOV SHE'RIYATI

Shapoatova Dilnavoz Termez
davlat pedagogika instituti talabasi

Annotatsiya: Abdulla Oripovning she'riyati o'zbek adabiyotining eng yorqin sahifalaridan biridir. U milliy ruhni, tarixiy merosni va zamonaviy hayotiy kechinmalarni o'ziga xos badiiy shaklda yoritgan shoir sifatida e'tirof etiladi. Uning ijodida o'zbek xalqining tarixiy va ma'naviy qadriyatlari, millatning madaniy o'zligi chuqur ifodalanadi. Oripov she'riyati o'zbek tilining go'zalligi va boyligini yanada oshirib, uni milliy g'urur manbai sifatida namoyon etadi. Shoirning so'zlari ona tilining jonlanishiga, uning millat hayotidagi o'rini mustahkamlashga xizmat qiladi. U o'zbek she'riyatida tilni nafaqat muloqot vositasi, balki xalqning ruhiy va madaniy qadriyatlarini ifodalovchi badiiy vosita sifatida ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Abdulla Oripov, millat, shoir, adabiyot, she'riyat, madaniyat, til, tarixiy meros, badiiy shakl, milliy iftixor.

Abdulla Oripov ijodining markazida inson va millatning ma'naviy o'sishi, uning milliy o'zligini anglash muammolari yotadi. Shoir asarlarida millatning tarixiy yo'li, xalqning azaliy orzu-intilishlari, mustaqillik va ozodlik uchun kurash mavzulari chuqur yoritilgan. Uning she'rlari milliy istiqloлга bo'lgan muhabbat, vatanparvarlik ruhini oshkor qiluvchi falsafiy-etik g'oyalar bilan to'la. Bu she'rlar o'quvchini o'z vatani, ona yeri haqida chuqur o'ylashga, milliy qadriyatlar ustida fikr yuritishga undaydi. Shoir milliy iftixor, millatga sodiqlik, vatan uchun fidoyilik kabi ezgu tuyg'ularni o'z asarlarida jonlantiradi. Shoirning badiiy uslubi o'ziga xosligi bilan ajralib turadi. Uning so'zlari teran ma'noga ega bo'lib, o'quvchini o'ylashga, his-tuyg'ularini anglashga chorlaydi. Abdulla Oripovning she'riyati falsafiy chuqurlik bilan boyitilgan bo'lib, u hayotning murakkab jihatlarini nozik badiiy tasvirlar orqali ochib beradi. Uning asarlarida insonning ichki dunyosi, ruhiy kechinmalari, orzu-istaklari, hayotiy qarorlarining og'irligi aks ettiriladi. Shoir o'z she'rlarida insonning ma'naviy kamoloti, uning yuksalishi haqida so'zlaydi, uni hayotning sinovlaridan o'tishga ruhlantiradi.[1]

Abdulla Oripov ijodida milliy tarix va zamonaviylik uyg'unligi katta o'rin tutadi. Shoir xalqning o'tgan yillaridagi og'irliklari, qiyinchiliklari, shuningdek, bugungi kunning yangi talablari va muammolarini san'atning kuchli vositalari bilan ifodalaydi. Uning she'rlari millatning bo'lsin yuksalishi, taraqqiyoti uchun xizmat qiladi. Shoirning satrlari o'quvchida milliy g'urur, vatanparvarlik, mehnatsevarlik kabi fazilatlarni shakllantiradi, uni o'z xalqining tarixiga, madaniyatiga munosabatda faollikka chorlaydi. Abdulla Oripov o'zbek tilining boyligini va go'zalligini o'z ijodida keng targ'ib qilgan shoirlardan biridir. U tilni millatning jon-mayoni, uning ruhiyati deb hisoblagan. Shoir ona tilining qadriyatlarini yuqori badiiy saviyada ifodalab, uning millat hayotidagi o'rini ko'rsatdi. Bu til hali ko'p asrlar davomida o'zbek xalqining ma'naviy merosini saqlab qolish va rivojlantirishning asosiy omili bo'lib xizmat qilishi kerakligi haqida o'ylashga undaydi. Oripovning badiiy so'zlari ona tilining go'zalligini, uning boyligini yangi avlodga yetkazishdagi muhim o'rinni egallaydi.[2]

Shoirning ijodida inson ruhining nozik jihatlari, uning hayotdagi izlanishlari ham katta ahamiyat kasb etadi. Oripov o'z she'rlarida inson qalbining tub qatlamlarini kashf etish, uning murakkab ruhiy kechinmalarini yoritish bilan shug'ullanadi. Uning ijodi insonni ma'naviy kamolot sari yetaklashga, uni hayotning qiyinchiliklariga bardosh berishga chaqiradi. Shoir o'z asarlarini insoniylik, ezgulik, mehr-shafqat kabi qadriyatlarni yuksaltirishga bag'ishlagan. Bu esa uning she'riyatini zamonaviy va o'zgacha qiladi. Abdulla Oripovning falsafiy yondashuvi uning she'riyati orqali yaqqol namoyon bo'ladi. Shoir insonning hayotiy yo'lini, uning maqsad va intilishlarini teran anglashga chaqiradi. Uning so'zlari falsafiy fikrlar bilan to'la, ular hayotiy haqiqatlarga asoslangan. Oripov she'riyati nafaqat hissiy, balki tafakkurga ham yo'naltirilgan san'atdir. Bu uning asarlarini o'quvchi uchun yanada qiziqarli va ma'nodor qiladi. Shoirning ijodi insonni dunyoqarashini kengaytirishga, unga yangi falsafiy qarashlarni taklif qilishga xizmat qiladi.[3]

Oripov ijodida zamonaviy jamiyat muammolari ham muhim mavzu hisoblanadi. Shoir o'z she'rlarida jamiyatdagi o'zgarishlar, insonning yangi sharoitlarga moslashuvi, uning ma'naviy o'sishi haqida so'zlaydi. U adolat, haqiqat, inson

huquqlari kabi masalalarni falsafiy va badiiy shaklda yoritadi. Uning asarlari jamiyatda insoniylik g'oyalarini targ'ib qilishga, insonlarni bir-biriga hurmat va mehr bilan munosabatda bo'lishga chaqiradi. Oripovning she'riyati zamonaviy o'zbek adabiyotining muhim qismi sifatida ko'riladi. Shoirning badiiy talanti uning til va obrazlar boyligida namoyon bo'ladi. Uning she'rlari o'zining teran ma'nosi, go'zal ritmi va nafis uslubi bilan ajralib turadi. Oripov o'zbek she'riyatining an'analarini davom ettirib, ularni yangi san'at shakllari bilan boyitdi. U milliy she'riyatni yangi bosqichga olib chiqdi, uning asarlari nafaqat o'z millati, balki butun dunyo adabiyoti uchun ham qimmatlidir. Shoirning satrlari o'quvchini o'ylashga, his qilishga va o'zlikni anglashga undaydi.[4]

Abdulla Oripovning she'riyati o'zbek madaniyati va adabiyotining yorqin qismidir. Uning asarlarida milliy iftixor, vatanparvarlik, insoniylik kabi ezgu fazilatlar madh etilgan. Shoir o'zbek xalqining ruhiy qiyofasini, uning tarixiy tajribasini yuksak badiiy did bilan aks ettiradi. Oripov ijodida milliy o'zlik, ona tilining ahamiyati, insonning ma'naviy dunyosi kabi masalalar chuqur o'rganilgan. Uning asarlari o'quvchilarni o'z tarixini hurmat qilishga, milliy qadriyatlarni saqlashga chaqiradi. Shoirning ijodi millatning ma'naviy kamolotiga xizmat qiluvchi buyuk manbadir. U o'zining falsafiy va badiiy yondashuvi bilan o'quvchini hayotning murakkabliklarini anglashga, insoniylik va ezgulikka intilishga undaydi. Oripovning she'rlari millatning ma'naviy boyligini oshirish, uning madaniy merosini saqlash va rivojlantirishda muhim vositadir. Shoirning satrlari o'quvchilarda milliy g'urur, vatanparvarlik, tilga bo'lgan muhabbat kabi tuyg'ularni uyg'otadi. Abdulla Oripov o'zbek adabiyotining durdonasi sifatida qadrlanadi. Uning ijodi milliy ma'naviyat, madaniyat va tilning rivojlanishiga katta hissa qo'shgan. Shoirning she'riyati bugungi va kelajak avlod uchun ham qimmatli manba bo'lib xizmat qiladi. Uning asarlari milliy adabiyot va madaniyatimizning bebaho qismi hisoblanadi. Shu sababli Abdulla Oripovning ijodi o'rganilishga, qadrlashga va asrab-avaylashga loyiqdir.[5]

Xulosa:

Natijada, Abdulla Oripovning she'riyati millatning ma'naviy boyligi, tarixiy merosi va zamonaviy haqiqatlarini teran ifodalovchi noyob san'atdir. Uning ijodi o'zbek adabiyotida yangi bosqichni boshlab berdi, milliy til va madaniyatni yuksaltirishda katta rol o'ynadi. Shoirning badiiy merosi bugungi avlod uchun nafaqat dunyoqarash, balki ma'naviy tarbiya manbai hisoblanadi. Oripovning so'zlari millatning ruhi, uning ma'naviy kuchi sifatida abadiy yashaydi va o'zbek adabiyotining yorqin yulduzi bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ergasheva, M. (2023). "Abdulla Oripov she'riyatining o'ziga xos xususiyatlari". Khorezm Davlat Universiteti, Kutubxona, 15(2), 34-42.
2. Karimov, N. (2021). "Abdulla Oripov she'riyatida bahor timsoli". Inson huquqlari va jamiyat, 9(3), 58-65.
3. Toshmatov, S. (2024). "Abdulla Oripovning milliy g'urur va vatanparvarlik obrazlari". Zamonaviy adabiyot, 12(1), 77-85.
4. Raximova, D. (2022). "Abdulla Oripov she'riyatida falsafiy mavzular". O'zbekiston adabiyoti, 8(4), 23-30.
5. Azimov, J. (2023). "Abdulla Oripov ijodida til va badiiylik". Adabiyot va san'at, 14(2), 110-116.
6. Tursunova, M. (2020). "Abdulla Oripov she'riyatida inson va millat". Pedagogika va psixologiya, 7(3), 45-53.
7. Mirzaev, D. (2021). "Oripov she'riyati va zamonaviylik". Adabiy meros, 11(1), 88-95.
8. Rasulova, L. (2024). "Abdulla Oripov she'riyati va milliy ma'naviyat". Ma'naviyat va ta'lim, 10(5), 33-41.
9. Yo'ldoshev, B. (2022). "Abdulla Oripovning so'z san'ati". Adabiyotshunoslik, 13(4), 71-78.